

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

*Д. А. Берун, М. Б. Філінець,
студенти групи 301-БТ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник – д.філос.н., доцент Г.І. Савонова*

ЕСТЕТИКА ЖІНОЧОГО ТІЛА У ТВОРАХ П. РУБЕНСА З ТОЧКИ ЗОРУ СУЧАСНИКА

Актуальність проблеми. Вивчення естетики жіночого тіла у творах П. Рубенса сьогодні полягає в тому, що це дозволяє краще зрозуміти еволюцію уявлень про красу й тілесність у культурному контексті.

Споглядаючи зображення повних жінок на полотнах П. Рубенса на пам'ять приходять фразеологізм «на колір і смак – товариш не всяк», адже сучасне мистецтво радше пропагує худорлявість, і значна частина дівчат готова замордувати себе дієтами аби дотягнути до ідеалу. І тут хочеться поставити питання, яких би грацій зображав би П. Рубенс у наші часи?

Отже, **мета дослідження:** розкрити особливості естетики жіночого тіла у творах П. Рубенса та дослідити, як змінюється їхнє сприйняття з точки зору сучасного глядача.

Завдяки роботам П. Рубенса у нашу мову проникла таке словосполучення як «рубенсівська жінка», тобто жінка, що має пишні форми. «Рубенсівські форми» є великими, вгодованими жіночими тілами, які відображені на багатьох картинах художника, що цілком узгоджується з ідеалами жіночої краси, поширеними в епоху, коли він жив і працював. Так, історик Е. Фукс зазначав, що в епоху Відродження, яку він хронологічно розширював в історичному плані, проявився інтерес до тілесної краси на противагу релігійному світогляду з прагненням до божественного, позаземного. «У представниць прекрасної половини людства стали насамперед цінуватися широкі стегна, міцна статура, повні сідниці. Жінка визнавалася красивою тією мірою, якою її тіло відповідало завданням дітонародження і материнства. Насамперед це стосувалося повних жіночих грудей – джерела життя» [1].

Наявність у жінок пишних форм не лише протиставлялося Середньовічним ідеалам худих майже безтілесних жінок, а було вказівкою на матеріальний стан жінки, адже дівчата із заможних родин, які мали достатню кількість їжі та не були замучені тяжкою працею могли мати такі форми. Картина П. Рубенса «Три грації» (1635) є класичним прикладом барокової естетики, що підкреслює пишність і тілесність жіночої краси. Зображення трьох оголених жінок, які уособлюють грації – богині краси, радості й чарівності – було і залишається предметом інтерпретацій не лише в мистецтвознавстві, але й у психології.

Тут варто звернути увагу і на кольори, які використовував художник при зображенні жінок. Особливо показовою є картина «Викрадення дочок Левкіппа» (1617-1618), де двох красунь намагаються закинути на коней викрадачі. Колір шкіри дівчат чітко виділяється на фоні засмаглих синів Зевса та перегукується з кольором амурів, традиційно зображених у вигляді немовлят з крильцями. Тобто красивим визнається художником не просто пишне жіноче тіло, а зніжене пухке тіло, яке явно говорить про те, що їхні власниці ніколи не були обтяжені тяжкою працею. Сільська дівчина, звична до праці мала б зовсім інший вигляд, і навряд була б красунею в очах художника.

Особливо цікаво оцінювати ці полотна крізь призму сучасного сприйняття жіночого тіла, яке формують як медіа, так і наукові уявлення про тіло, ідеал і самосприйняття.

Згідно з сучасною психологією тіла, зокрема теорією тілесної самооцінки (body image), сприйняття себе формується не лише на основі фізичних характеристик, а й у контексті культурних норм та ідеалів краси. У сучасному світі, де домінують стандарти худорлявості, тіла «грацій» Рубенса здаються відверто нестандартними. Вони м'які, повні, з вираженими формами – те, що нині часто називають «реалістичним» або навіть «позитивним». Психологи наголошують, що такі зображення в історичному контексті демонструють, наскільки відносним є ідеал краси.

У XVII столітті повнота асоціювалася із здоров'ям, родючістю, благополуччям – саме такими якостями наділяє Рубенс своїх героїнь. У межах сьогоденного руху «body positivity», це полотно може бути навіть зразком здорової альтернативи надмірній стандартизації краси. Жіночі тіла тут не просто об'єкти споглядання – вони мають впевненість, спокій, природну гідність.

З точки зору сучасної психотерапії, зокрема гештальт-підходу, така картина може бути інструментом для роботи з прийняттям власного тіла. Вона відкриває шлях до прийняття багатоманіття форм і фігур, підказує, що естетика – не в цифрах і симетрії, а в емоційному зв'язку з образом. Рубенс не ідеалізує, але й не принижує тілесність – він її прославляє, показуючи як джерело радості, життя й краси.

Картини П. Рубенса – це не лише шедевр бароко, а й виклик сучасним уявленням про жіноче тіло. Вони пропонують повернутись до сприйняття краси як чогось багатоманітного, живого й людського. Психологи закликають до такого погляду, що дозволяє людині прийняти себе й інших у їхній природності.

Висновок. Отже, творчість П. Рубенса є переконливим свідченням того, наскільки змінними та контекстуальними є уявлення про жіночу красу. Його мистецтво, сповнене тілесності, пишності та життєствердної енергії, протистоїть сучасним уніфікованим стандартам, наголошуючи на багатоманітності та природності жіночого тіла. У цьому світлі роботи

Рубенса можуть бути не лише культурною спадщиною, а й ресурсом для сучасного переосмислення жіночої тілесності, де краса не вимірюється сантиметрами, а виявляється через гармонію, силу й людську гідність.

Література:

1. Чому Рубенс зображав здебільшого повних жінок на своїх картинах. URL: <https://polonews.in.ua/chomy-rybens-zobrajyvav-zdebilshogo-povnih-jinok-na-svoih-kartinah/> (дата звернення: 01.05.2025 р.).

УДК 316.722:2]-028.78

*В.Ю. Павленко, студентка групи 201-ФІ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник – д.філос.н., доцент Г.І. Савонова*

КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ ТА РЕЛІГІЯ: ВЗАЄМОДІЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Актуальність проблеми. У сучасному світі взаємодія культурних традицій та релігії є однією з ключових тем для дослідження, оскільки ці два аспекти значною мірою визначають ідентичність суспільства, його моральні норми та соціальні практики. Історично релігія була важливим чинником формування культурних традицій, впливаючи на звичаї, свята, мистецтво та етику. Водночас, у різні періоди суспільного розвитку традиції могли змінювати релігійні уявлення, адаптуючи їх до нових реалій.

Значення взаємодії релігії та культурних традицій особливо актуальне в умовах глобалізації, коли зростає міжкультурний обмін, а також посилюються процеси секуляризації. У сучасному суспільстві спостерігається як збереження релігійних традицій, так і їх трансформація під впливом нових соціальних та технологічних змін. Це породжує необхідність наукового аналізу процесів, які відбуваються в різних країнах та культурах.

Тож мета дослідження – розкрити процес зближення культурних традицій та релігійних вірувань в історичному контексті.

Культурні традиції та релігія є невід’ємними елементами суспільного життя, які формують ідентичність націй та визначають світоглядні орієнтири людей. Вони взаємодіють між собою, впливаючи на соціальні норми, мистецтво, етику та стиль життя різних суспільств. Традиції часто мають релігійні корені, а релігія, у свою чергу, відображає культурні особливості того чи іншого народу [4].